

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Obligatione Matrimoniali secundum Legem Naturae

Wernher, Johann Balthasar von

Lipsiae, 1698

§. IIX

urn:nbn:de:bsz:31-102612

nari ipsi poterit? Effectus enim dominiū regulariter est, quod quis re sua etiam abuti possit, quod rationi conjugii repugnat. Unde *Aristoteles* modum regiminis circa uxorem cum *Politico* confert. Quemadmodum imperium in Liberos cum *Regio*, & in servos cum *Despotico* comparat. Ex quibus illud etiam jam fluit, non competere marito quā tali in uxorem *ius vitæ & necis*, cum ad finem matrimonii hoc medio opus non sit. Quamobrem id non satis convenienter juri naturali olim obtinuisse videtur apud *Gallos*, de quibus *Cæsar* B. G. VI. c. 9. item *Germanos*, de quibus videri potest *Tacitus German. XIX.* Apud alios quoque populos eundem morem viguisse testatur *Bodin. de Republ. l. 3. & Arniseus de jure Connubii cap. 7. Sect. 4.* Vice versa autem haud dubiè etiam *Ægyptii* in generositatem viros decentem peccarunt, cum ipsi muliebria munia obire, dum interea fœminæ (teste *Herodoto*) virilibus officiis defungerentur. Idem quoque de *Lyciis* memoratur, quos utrosque propterea in rationem contumaces haut incongruè vocat *Præschius Diss. de bono Cæve §. 6. conf. Grot. de I. B. & P. p. m. 451.*

§. IIX.

Devenimus jam ad matrimonii definitionem. Hic verò haud dubiè lapsus est *Grotius*, cum id definivit per *cohabitationem maris cum fœmina talem, quæ fœminam quasi constituat sub oculis & custodia maris, conjuncta cum fide, quæ se mari fœmina obstringat.* Multò enim hæc laxior definitio est, quàm natura definiti patitur; quamvis nec lege naturali, nec divinâ positivâ quicquam præterea ad matrimonii essentiam desiderari velit *Simon Gr. Eretem. L. II. c. 5. §. 33. seq.* Quod enim ait, per hanc cohabitationem constitui fœminam *sub oculis & custodia maris*, id itidem ad alias potestates pertinet. Nam & eadem ratione *Filia & pupilla* sunt *sub oculis & custodia Patris & Tutoris.* Illud verò multò pejus, quod promissionem fidei conjugalis ad solam uxorem vult restringi, non autem esse reciprocā; Cum contra naturalis ratio dicat, mutuat hinc inter maritum & uxorem obligationem esse, cum quoad potestatem in Corpus, tum quoad reciprocā auxilii fidem. Quò pertinent ea, quæ *Apostolus* 1. *Cor. VII, 4.* asserit, ubi dicitur, neque virum neque fœminam habere potestatem corporis sui, sed reciprocā in ipsis obligationem

tionem esse; cum Grotiana autem definitione & divortiorum licentia & polygamia simultanea stare queunt, cum potius reciproca fides ad formalem essentiam matrimonii pertineat. Conferri hic queunt, quæ habet *Laëtantius Lib. Instit. XI cap. XXIII. Exemplo continentie docenda est uxor, ut se castè gerat; iniquum est enim, ut id exigas, quod ipse præstare non possis.* Accedit denique, quod *Consensus*, qui sanè principaliter ad Conjugium desideratur, planè mentionem non facit, quod benè animadvertit *Ostander Observat. ad Grot. L. II. c. 5. th. 9. obs. 1.* Non satis aptè igitur defendere hanc Grotii sententiam allaborat memoratus *Simon ad Gvil. Grot. c. 9. §. 5.* Quin potius approbamus definitionem *Aristot. I. Polit. 3. & 12.* quæ ita habet: *Κοινωνία γαμικὴ οὐ ζευχὲς τῶ ἀνδρῶς, καὶ τῆς γυναικὸς φυσικὴ, καὶ ἀχώριστος, ἐπὶ τῶ οὐκ, τῆς τεκνοποιίας καὶ συνεργίας ἐνβρα.* *Societas nuptialis est conjunctio maris & femina naturalis & indivisibilis, a DEO, ob sobolis procreationem & mutuum adjutorium.* Nec malè *Jussinianus* definit. *§. 1. J. de Patr. potest.* quòd nempe *Matrimonium sit viri & mulieris conjunctio, individuam viæ consuetudinem continens, cum qua quodammodo coincidit illa Modestini in l. 2. ff. de R. N. Nuptie sunt conjunctio maris & femina, consortium omnis vitæ, divini & humani juris communicatio.* *Ostander Observ. ad Grot. L. II. c. 5. th. 8.* sic describit: *Matrimonium est legitima, sollemnis, & per totam vitam ligans conjunctio unus Maris & femina in unam carnem, instituta à DEO ad procreationem sobolis, mutuum adjutorium & evitacionem Libidinis.* Quamvis fatendum sit habere eam quædam sibi admixta, quæ ad essentiam Matrimonii præcisè non requiruntur. An autem inter ea mutuum etiam adjutorium? Affirmandum nonnullis ex ea ratione videtur, quòd sæpè in matrimonio, & regulariter quidem illustrium personarum nullum planè adjutorium præter illud, quod in actu procreandæ sobolis desideratur, intercedat. Sed enim id nondum sufficiens mihi quidem videtur, ut à recepta communiter definitione recedatur. Confundi enim hic existimem intentionem cum actu seu effectu. Nam & sobolis procreatio actualis non semper in matrimonio obtinetur. Neque verò dubitem, nullum dicere matrimonium, in quo ab initio certum est, nullum præter sobolis procreationem adjutorium in-

scriben.

terventurum. Probabilitati autem nihil tribuo; Nam & de senibus probabile, eos generare non posse. Sufficit, nullum concipi posse matrimonium, in quo non uterque Conjux ad mutuum adjutorium aptus sit, & simul evenire queant casus, quibus unus alterius adjutorio opus habeat. Adversatur J. N. omnis vaga libido & stuprum, cum & raro sobolis procreationem pro scopo habeat, & inducat, plerumque incertitudinem prolis, hincque confundat officia, quae inter Patrem & Filium naturaliter intercedunt. Multo magis autem damnatur J. N. ille concubitus atque foeditas, qua vesana prorsus & execranda libidine in parem nonnulli sexum vel brutorum etiam corpora feruntur; item adversatur J. N. libido omnis solius voluptatis & titillationis ergo suscepta, ut a masturbatoribus & tribadibus fieri solet.

§. IX.

Cum autem definitur matrimonium per unius maris & foeminae conjunctionem, oritur quaestio in utramque partem omni fere aetate acriter disputata: *An Polygamia (simultanea scilicet) Juri N. adversetur, nec ne?* Duplex autem Polygamia est, *Muliebris* seu *πολυαγεία*, & *Virilis*. Illa dicitur, cum pluribus Viris una foemina jungitur. Et quamvis hanc J. N. non repugnare, contendat *Dn. Thomaf. Jurisprud. Divin. Lib. III. c. 2. n. 206. seqq.* Affirmativa tamen verior mihi omnino videtur, idque ob hanc solam rationem, quod ea ob prolis incertitudinem Parentum Liberorumque officia, quibus tanquam fundamentum generatio substernitur, confundat ac turbet. Quod prolixè & accuratè executus est *Pufend. J. N. & G. L. VI. c. 1. §. 17. seq.* De *Polygamia* autem *Virorum* major est eruditorum dissensus. Mihi firmius robur negativae inesse persuasum est. Facit enim hoc unius cum pluribus foeminis matrimonium ad multiplicationem humani generis, nec eam officiorum confusionem inducit, quam oriri ex polygamia muliebri diximus. Nec probo *Baccleri* hic praesidium, quod sententiae contrariae invenisse sibi in *sexto precepto* videtur, quo prohibetur adulterium. Nam illud quaritur, an secundum J. N. cum alia itidem in thorum matrimonialem adscitata concubitus vocari adulterium queat; cujus de cetero principium rectè se habet, quod in *I. N. explicando, quoties dubitatio oritur, ne-*